

VĚTRNÍK

ZPRAVODAJ
MĚSTSKÉHO ÚRADU
VE VYSOKÉM NAD JIZEROU

LEDEN 1995

B. Bosmans :

Kosmický prostor

Objevování a dobývání vesmíru je fascinující historie. Co je to však platné, když lidé dovedou odstranit překážky v kosmu, ale na zemi si nastavějí mezi sebe zdi nedůvěry a nenávisli. Vynést lidi do vesmíru je, jak se zdá, lehcí, než vytvořit na zemi dobré životní podmínky pro docela obyčejné lidi. K čemu ty létající družice, když nedokážeme zajistit potravu hladovějícím lidem?

Ano, u nás studuje velmi mnoho lidí, jsou zasvěcenými znalci nejnovějšího pokroku. Ale kdy budou lidé dobří, srdeční, přátelští a ochotní odpouštět?

Jak já mohu přispět k tomuto obrodnému procesu? Ještě dnes začnu sám být dobrý, srdečný a přátelský. Především k sousedům, kolegům a všem bližním. Toto vše je mnohem cennější pro šíření pokoje a míru ve světě než všechny zázraky elektroniky.

Do nového roku 1995....

Chtěl bych popřát do nového roku všem lidem pevné zdraví a mnoho úspěchů v práci i štěstí v osobním životě. Doufám, že příští rok bude úspěšný i pro obec, o což se budu snažit a problémy, kterých jistě není málo, řešit podle svého nejlepšího vědomí i svědomí. Dále bych chtěl touto cestou poděkovat všem občanům za důvěru, kterou mi projevíli ve volbách, a věřím, že ji nezklamu.

*S přáním všeho nejlepšího
PharmDr. Dalibor Ďurda
1. místostarosta*

Vážení občané.

Dovolu mi, abych Vám na začátku tohoto příspěvku popřál do nastávajícího nového roku 1995 mnoho úspěchů a spokojenosti ve všech oblastech Vašeho života. Zejména bych Vám chtěl popřát hodně zdraví, neboť to je nenahraditelné a tudíž je třeba ho popřát všem bez rozdílu.

Zároveň bych chtěl poděkovat, i když trochu opožděně, všem těm, kteří svými hlasy v loňských komunálních volbách umožnili splnit jeden z mých cílů v listopadovém období. A sice to, že se mohu jako člen Městského zastupitelstva podílet na správě věcí veřejných. Ještě jednou všem těm, kteří mi to svou volbou umožnili, děkuji a budu se všemožně snažit, abych tuto důvěru nezklamal.

Vím velice dobře, že práce v zastupitelstvu nebude nijak jednoduchá. Zejména proto, že já sám osobně s ní

nemám zkušenosti a první okrajové kontakty s touto činností mě v tom jenom utvrzují. Velký problém vidím zejména ve vlastní organizační činnosti zastupitelstva, která bude bez rady Městského zastupitelstva poněkud složitější a náročnější. Věřím však, že spolu s ostatními zastupiteli najdeme přijatelné řešení tak, aby zastupitelstvo fungovalo ke spokojenosti všech našich občanů. Byl bych proto rád, aby bylo veřejnosti přijato s pochopením tzv. stodenní hájení městského zastupitelstva. V tomto čase je zapotřebí podrobně se seznámit s fungováním obecní samosprávy a připravit k řešení nejdůležitější záležitosti.

Karel Bárta, 2. místostarosta

Zprávy z městského úřadu

Rozvoz plynu 1995

Dáváme Vám na vědomí, kdy k Vám s plynem PB přijedeme.

Rozvoz provádíme každou třetí středu. POZOR ! Mezi 4. 1. 1995 a 1. 2. 1995 a 1. 11. 1995 a 29. 11. 1995 jsou tři týdny bez rozvozu.

den	čas	místo
leden		
4.1.	14.30	Vysoké/Jiz.
	14.45	Sklenářice
únor		
1.2. a 22.2.	14.30	Vysoké/Jiz.
	14.45	Sklenářice

březen	14.30	Vysoké/Jiz.
15.3.	14.45	Sklenářice
duben	14.30	Vysoké/Jiz.
5.4. a 26.4.	14.45	Sklenářice
květen	14.30	Vysoké/Jiz.
17.5.	14.45	Sklenářice
červen	14.30	Vysoké/Jiz.
7.6. a 28.6.	14.45	Sklenářice
červenec	14.30	Vysoké/Jiz.
19.7.	14.45	Sklenářice
srpen	14.30	Vysoké/Jiz.
9.8. a 30.8.	14.45	Sklenářice
září	14.30	Vysoké/Jiz.
20.9.	14.45	Sklenářice
říjen	14.30	Vysoké/Jiz.
11.10.	14.45	Sklenářice
listopad	14.30	Vysoké/Jiz.
1.11. a 29.11.	14.45	Sklenářice
prosinec	14.30	Vysoké/Jiz.
20.12.	14.45	Sklenářice

Čas příjezdu je informativní a z nepředvídatelných důvodů může dojít k menším posunům a předem se omlouváme. V celém roce 1995 Vám přejeme jen to nejlepší.

Václav Kratochvíl

Fa: **Prodej PB Jilemnice**
telefon 2650, byt 3230

Poskytneme radu při obstarávání spotřebičů a nových PB lahví.

vyhláška

MěÚ upozorňuje na platnost vyhlášky o místních poplatcích hlavně pro ty občany, kteří podnikají v této oblasti. Týká se především ubytování v soukromí. Seznamte se včas se změnami vyhlášky, popř. s udělováním výjimky.

Čistička odpadních vod

byla dána do provozu koncem minulého roku. Vzhledově pěkný areál, nacházející se pod bývalou Sebou 13, tvoří tři samostatné přízemní budovy.

1. budova, tzv. velín, je provozní s hlavním rozvaděčem. Má několik prostorných místností: sklad materiálu, „čistou“ šatnu s umývárnou, „špinavou“ šatnu se sociálním zařízením, všude akumulační kamna..

2. budova je vlastní čistička. Je to protáhlá budova, rozdělená chodníčkem na 2 části. U vchodu je přívod nečisté vody z kanalizace. Odtud vedou 2 šneková čerpadla znečištěnou vodu přes veliký rošt, kde zůstává listí a větší odpad, do nádrže, která je lapačem písku. Anoxický selektor je aparát, který zamezuje přetížení čističky. Voda přichází pak do oxydačních nádrží, kde probíhá vlastní aktivace, t.j. čištění. Sem přichází vzduch od dmychadla. V poslední nádrži je sifon a tím čistší voda odtéká do nádrže dosazovací, kde se usazuje poslední kal a odtud vytéká už vyčištěná voda do potoka. Voda je měřená digitálním

zařízením, které ukazuje výšku její hladiny, průtok čisté vody a její množství. Z dosazovacích nádrží se kal přečerpává kalovým čerpadlem do kalových nádrží, kde se skladuje.

3. budova je dmychárna. Dmychadlo něm.výroby - Fa Aerzener- vhání stlačený vzduch do aktivizačních nádrží. V této budově je i silný kompressor, který provozuje lapač písku. Kal se pravidelně míchá a bude se po určité době odvážet do čističky v Jablonci nad Jiz. a zpracovávat jako druhotná surovina.

Za finanční prostředky města realizovaly tuto stavbu v roce 1992 - 1994 dvě firmy : Vodohospodářské a inženýrské služby Hradec Králové, s.r.o. a Triga- CS, a.s. Turnov. Náklady na tuto čističku dosáhly 7,670.000 Kč !

Čističkou nás zasvěceně provázel pan Martin Nesvadba, vedoucí provozu.

Redakce

ŠKOLNÍ OKÉNKO

Staroveská škola - 3. část

Postavení školy v obci

Mezi školou na straně jedné a místní školní radou, veřejností a rodiči na straně druhé panovaly zřejmě od počátku napjaté vztahy. Bůh sud, proč tam tak bylo. K pozoruhodným věcem došlo např. už v souvislosti se stavbou nové školní budovy. (Původně se vyu-

čování odbyvalo střídavě po domech. V r. 1858 byl pro účel školního vyučování zakoupen dům č. 49, dnes Ducháčkov, vyučovalo se v něm od r. 1860). O stavbu nové školy se nejvíce zasloužil starosta obce Antonín Koldovský (vyučovalo se v ní od šk.roku 1883-1884). Protože stavbu nové školy prosadil, nebyl v roce 1883 zvolen do obecního zastupitelstva. (O 3 roky později se mu dostalo zado- stučnění, byl znovu zvolen starostou, v r. 1892 byl dokonce jmenován členem okresní školní rady.) V r. 1885 byla zničena nově zřízená školní zahrada. Pachatel zanechal na místě lístek: „Děti se mají učit ve škole, ne v zahradě, u nás nepotřebujeme žádných zahradníků. To musí přestat!“ Schůzky rodičů s učiteli, o něž se starovešcí učitelé pokoušeli už od 90. let 19. století, se pro naprosté nepochopení rodičů, a to ještě ani ve 30. letech 20. století, nekonaly.

Velmi složité vztahy panovaly i mezi školou a místní školní radou. Místní školní rada byla orgánem státní správy ve školství, pomáhala škole řešit ekonomické problémy, pečovala zejména o materiální zabezpečení školy, řešila i případy nepořádné školní docházky, jejími členy byli voleni zástupci obce a správce školy. Ve Staré Vsi byla většinou školní rada zvolena tak, aby šetřila obecní rozpočet - na úkor školy. Teprve ve školním roce 1937 - 1938 se konstatuje v kronice, že byla zvolena nová školní rada, která je škole nakloněna. Do té doby však byla ve Staré Vsi škola nechtěným dítětem, kterému

bylo občas přilepšováno jen „příbuznými“ a „známými“ - vysokou a jilemnickou záložnou, okresním školním výborem, klubem českých turistů z Vysokého aj. Na radikální opravy školní budovy, která už ve šk. roce 1909-1910 byla označena za nevyhovující, však nezbývalo. Byla pouze oplocena školní zahrada a pravidelně prováděny nutné opravy, malování apod.

Povídání o starovešské škole uzavíme ukázkou ze školní zkoušky, popisující výlet šk.dětí do Krkonoš ještě za doby Rak.-Uherska. A dodejme, že zmíněný František Kvarda nebyl jen příležitostným, ale stálým příznivcem školy. Dával mj. k dispozici sál hostince ke školním oslavám i k vystoupením školy pro veřejnost.

Výlet do Krkonoš

12.7. Konána poučná vycházka se žáky posledních 4 šk.roků do Krkonoš.

O 4. hodině ranní odjeli žáci povozem na Nový Svět, kdež prohlédli si sklárnu a výstavu výrobků skleněných Jeho Osvícenosti hrab. z Harrachů, přičemž úředníci hutní s nevšední ochotou veškeré jednotlivosti žactvu vysvětlovali.

Z Nového Světa šlo se pěšky přes Harrachov k vodopádu řeky Mumlavy a odtud k Vosecké boudě. Zde byla zastávka hodinová. Žákům dána byla káva. Od Vosecké boudy kráčeli žáci statně ke Tvarožníku, kdež upozornění byli na říšskou hranici, kterou sledovali až ku Sněžným jamám.

Odtud dali jsme se ku Labským pramenům, k Labskému vodopádu, k vodopádu Pančice, na Kotel, odtud přes Dvorké boudy do Hoř. Raketnice, odkudž po kávě odjeli žáci povozem k domovu.

Hlavní zásluhu o zdar této vycházky mají p. Ant. Koldovský, místní školní dozorce a člen c.k. okres. šk. rady, a p. Frant. Kvarda, starosta a předseda m.š.v., kteří postarali se o bezplatný povoz, čímž jedině daleký tento výlet učinně snadným a všem žákům pohodlným.

P. Frant. Kvarda mimoto sám po celý výlet provázel žáky se správcem školy a daroval mimo jiné 2 litry červína, kteréž cestou smíšené s vodou žákům dobře posloužilo.

Veškerí žáci byli po celou cestu veselí myslí a dobrého zdraví, takže druhý den nikdo z výletníků vyučování nezmeškal.

R. Váňová

Mateřská škola

Divadlo patří k tradici Vysokého. U dětí to znamená podporovat vztah ke kultuře, jejich estetické citění. S dětmi jsme od začátku školního roku navštívili dvě divadelní představení, přišel mezi nás i divadelní nadšenec pan Hlávka. Nesmíme zapomínat na čas vánoční, který je nejkrásnější a děti ho prožívají nejcitlivěji. Již čtyři týdny před vánoční se rozsvěcovaly v každé třídě adventní věnce vyrobené s pomocí dětí a krásně ozdobené vánoční stromky. Děti vyráběly dárečky pro

své nejbližší. Odměnou pro každého bylo vánoční překvapení. Ostych a tréma nebránila dětem při třech vystoupeních. Radost udělaly postiženým dětem, rodičům i starším občanům. Zaspívaly v pečovatelském domě pro tři babičky, mezi kterými je i bývalá učitelka MŠ paní Ducháčková, která si ráda s námi zaspívala. Největší radost udělal dětem Mikuláš, který přinesl mnoho krásných hraček. Tím končí část jednoho pololetí v MŠ, ale víme, že další pěkné chvíle nás čekají.

Kolektiv MŠ

Integrované děti

Mnohé čtenáře by mohly zajímat informace o nelehké, ale velice záslužné práci s dětmi, u kterých na základě vyšetření v pedagogické a psychologické poradně v Semilech byla diagnostikována „specifická porucha učení“. U nás se jedná především o dyslexii (poruchu čtení) a o LMD (lehkou mozkovou disfunkci, projevující se neklidem, nesoustředěností, pomalejším chápáním.)

Podle novely školského zákona na tyto problémové „integrované“ děti stát přispívá zvýšeným finančním normativem, který musí být využit pro zmírnění poruchy, pro její kompenzaci. Na naší škole pracujeme s 15 integrovanými žáky, je to poměrně vysoký počet.

Co pro ně vlastně děláme?

Každý má založenou problémovou kartu, do níž vkládáme závěry z jednotlivých pedagogických nebo psy-

chologických vyšetření, podle návodů odborníků s žáky pracujeme, do karty třídní učitelé pravidelně zapisují, jaké pracovní postupy používají, jak s nimi rodiče spolupracují.

Dyslektické děti jsou pravidelně napravovány dyslektickou asistentkou, která používá množství speciálních pomůcek, zakoupených z finančních prostředků pro tyto účely určených. Dále jsme koupili čtyři brýle se skly modrými, červenými, zelenými a žlutými, ty by měly zlepšit a zjednodušit čtení, je to experiment, jež nyní testujeme. Nejen učitelé jazyků, ale vlastně všichni připravují všelijaká cvičení, prověrky, doplňovačky, rébusy či skryvačky, a tím postiženým ulehčují a zpříjemňují práci. Děti mají možnost o prázdninách absolvovat speciální dyslektický tábor, na který budeme finančně přispívat.

Všechny integrované děti po vyučování doučujeme, citlivě individuálně k nim přistupujeme, chválíme je při snaze a povídáme si s nimi.

Víme, že se porucha nemůže úplně odstranit, máme však všichni radost i z malého zlepšení, jež se po vzájemné snaze objeví.

L. Halířová, zástupkyně řed. ZŠ

Z KULTURY

Vánoce podle tradice.

Nejkrásnější období v roce je za námi, dárky rozbaleny a dobroty snědeny. Z rodin, kde je to zvykem, zašli

i na slavnou půlnoční mši a pak už přichází na řadu další z tradic, a to je návštěva divadla Krakonoš. Boží Hod vánoční je dnem, který je zadán pro premiéry místních ochotníků a řada občanů i hostů už v tento den s návštěvou divadla počítá. Dlouho předem vyprodaný sál, časté dotazy, kdo hraje a co hrají a už jsou tu plakáty. Je to veselohra a to je dobře. Večer se hromadí auta před Krakonošem a proud diváků zaplňuje sedadla. Otevřená scéna, na jevišti salon a pomalé stmívání v hledišti probouzí život na jevišti. Začíná se odvíjet nenáročný, veseloherně zamotaný děj komedie V. Štecha „Třetí zvonění“. Hra je zalidněna dlouhou a pestrá řadou účinkujících v pěkných kostýmech z příslušné doby a zájem i zvědavost diváků s rozvíjejícím se dějem roste. Zápletka se zamotává tak, jak je u tohoto druhu komedií pravidlem. Diváci se baví a pochechtávají se zatím tlumeněji, aby jim nic neuniklo. Ale to vydrží jen po dobu první poloviny představení, ve druhé již smích propuká naplno. Celá inscenace byla režijně vedena téměř jako crazy komedie a ke cti účinkujících je nutno konstatovat, že všichni se v této linii udrželi po celé představení. Hra jako taková, vyznačující se vysokým počtem osob, je typově dobře obsazená a není nutné a pro délku článku ani žádoucí jednotlivé role rozebírat. Všichni odvedli kus práce a věnovali mnoho času tomu, aby nás, diváky, o Vánocích pobavili. Jen ten, kdo pobyl na jevišti, divadlo hrál a veselohru někdy nacvičoval, ví,

kolik práce a času je třeba věnovat, aby se hra povedla. Díky důkladné režijní úpravě a odstranění retardujících částí se hra stala divácky vděčnou i přes věkovitost předlohy. Barvitost a odlišnost jednotlivých figurek i spousta jevištních akcí diváky zaujala a jednání na scéně pobavilo. Hudbou a písněmi byla celá atmosféra dokreslena a účelu - připravit zábavu - bylo dosaženo. není malých rolí, říkává se v divadelním světě, a to názorně předvedl pan Josef Hejral v roli holiče, když s minimem textu zahrál komickou úlohu na jedničku. Pochválit nutno všechny, kteří v tom „hraném předsvatebním mumraji“ bavili obecenstvo nečekanými divadelními zvraty a připravili divákům hezký sváteční večer. Všem aktérům patří srdečný dík a od vděčných diváků přání, aby chuť hrát divadlo je nikdy neopustila. Ať tradice divadelních premiér na Boží Hod žije ve Vysokém nad Jizerou dál.

Adéla Hanušová

Předvánoční setkání tří generací.

Městský úřad ve Vysokém uspořádal v neděli 18. prosince 1994 odpovídající tradiční vánoční posezení důchodců z Vysokého a připojených obcí, kteří zaplnili sál hasičské zbrojnice. Po uvítání starostou města kluci a holčičky z mateřské školy vedení svými učitelkami zazpívali koledy a národní písničky, zarecitovali a zatančili. Když byli odměněni vděčným potleskem, odvedli si je jejich rodiče, kteří zde zastupovali střední generaci,

domů. Po nich nastoupila hudba pana ing. Trunečka. Tu uváděla a doprovázela zpěvem, ke kterému se přidali i někteří posluchači, paní Slávka Hubačíková. Vyprávěla i několik podkrkonošských „poudaček“ a paní Marie Trunečková chodské „humorky“. Těm z nejstarší generace, pro které bylo toto setkání uspořádáno, se pak dostalo pohoštění, kdy i pan starosta jim roznášel párky, čaj a zákusky. Ten pak na závěr poděkoval účinkujícím a popřál všem radostné vánoce a opětné takové přátelské setkání se všemi v příštím roce. Nejstarší účastníci paní Anně Holé 91 letě předal bramborový košík, který upletl pan Bohouš Martinec z Helkovic.

Tak se na tom milém předvánočním setkání zúčastnily od dětí až po důchodce v pěkné pohodě tři generace.

Dr. Lukáš

Zdravotnický koutek

Každý člověk na světě má své poslání. Někdo je úředníkem, jiný dělníkem, učitelem nebo lékařem. Je však nesnadné, ale nutné se se svým posláním ztotožnit a pochopit pravou podstatu věci. Ve své práci je třeba si vybudovat dobrou pozici, získat si lidí svými vědomostmi, pochopením a přístupem k dané věci. Některé povolání si vyžaduje velikou odpovědnost vůči ostatním lidem. Povolání lékaře, které si vybral pan MUDr. Ladislav Kavan, je z těch, kde se musí pracovat co možná nejlépe a bez ohledu na svůj

osobní čas. Právě z těchto důvodů není snadné poděkovat člověku, který jako obvodní lékař pracuje ve Vysokém nad Jizerou více než 40 let.

Vážený pane doktore, dovolte mi, abych Vám jménem městského zastupitelstva, občanů i jménem svým poděkoval za Vaši ochotu udělat něco navíc a za dlouholetou práci, které si upřímně vážíme. Přejeme Vám a Vaší rodině hodně zdraví a pohody do dalších let.

Jindřich Matura
starosta města

MUDr. L. Kavan se narodil ve Vysokém a Vysokému zůstal po celý život věrný. Otec působil mnoho let jako učitel zdejší školy a vztah k horskému kraji přešel z rodičů i na syna. Když musel po uzavření vysokých škol přerušit studium medicíny, pracoval od 1.1.1940 ve zdejší nemocnici jako kancelářský pomocník. Po válce studia dokončil a po promoci v roce 1948 se v listopadu do vysoké nemocnice vrátil jako lékař. Od 1.7.1951 se stal obvodním lékařem. Obvod sestával z těchto obcí: Vysoké, Roprachtice, Tříč, Helkovice, Stará Ves, Sklenařice, Stanový a do roku 1960 i Zlatá Olešnice. Původní ordinace byla jedna místnost se stolem, jednou židlí a košem na odpadky. Co doktor Kavan vybudoval za 44 let své lékařské praxe, to znají všichni jeho pacienti. 30. prosince končí praxi obvodního lékaře a na jeho místo nastupuje MUDr. Dana Pohanková.

Redakce

SERIÁL

V jednom z minulých čísel Větrníku jsme Vás, milí čtenáři, informovali, že od nového roku 1995 bude vycházet nový seriál, v němž vám chceme vyprávět o jednotlivých obcích našeho regionu a dění v nich. První kroniky nám ochotně zapůjčili občané Tříče, a proto Tříči začínáme.

TŘÍČ, část 1.

V koleně u silnice do Jablonce nad Jizerou s výhledem na Vojtěšický kostelík bydlí s rodinou pan Zdeněk Marek. Tříčský uesdlík, který se rozhodl pátrat po starých knihách, pamětních a jednatelských, mapujících život ve Tříči. Tyto knihy jsou roztroušeny po různých rodinách, aby vůbec byly zachráněny. Některé se např. povalovaly bez zájmu ve staré škole. Popudem mu bylo setkávání rodáků na srazích a posezeních u skleničky i při jiných příležitostech ke vzpomínání. Začalo to sháněním starých čísel, jejichž záznamy se ztratily. V 60. letech bylo totiž provedeno přechíslování domů. Protože starousedlíci ve Tříči se dají počítat už jen asi na 10–15 rodin, nebylo by časem moc lidí, kteří by mladším mohli vyprávět.

Děkujeme panu Markovi za ochotné zapůjčení kopií jeho výpisů, které začal pořizovat po odchodu do důchodu pro sebe i místní občany. Budeme vybírat nejzajímavější pasáže pro čtenáře Větrníku.

Pamětní kniha, kronika zvaná, jest pořizena obcí Tříčskou v roce 1915, obsahuje 125 listů, neboli dvě sta padesát stránek. Až od ledna 1934 začíná psát úvod kroniky Bohumil Malik, krejčí a baráčník, narozený 14. února 1884 ve Tříči. V předmluvě uvádí zákon o pamětních knihách, píše o dvacetiletých potížích obecního zastupitelstva najít vhodného a ochotného kronikáře:

„Každý, kdo psátí bude do pamětní knihy, ať píše pouze naším českým jazykem, bez upotřebení cizích slov, kterými se naše časopisy, náš hovor jen hemží, vždyť naše řeč jest tak milá a zcela úplně postačitelná k vyjádření myšlenek slovy. Žádám své nástupce, aby byli pamětlivi těchto slov a vedli kroniku s předsevzetím nelhat, neposuzovat, nepolitizovat, ale pouze zapisovat.“

Tříč, obec okresu Vysockého, hejmanství Jilemnického, rozkládá se v údolí po obou stranách potoka Tříčského, též Černého zvaného, který od města Vysockého nad Jiz. teče směrem východním, rozděluje obec na Hrubou a Malou stranu a vlévá se do Jizery: tato tvoří přirozenou hranici na východě, na severu potok Sklenařický a na jihozápadě sousedí obec s rolemi vysockými.

Půda tříčská měla v době josefinské 525 jiter polí, 29 jiter luk a pastvin a 39 jiter lesa, celkem 855 jiter dle starého měření. Dle měření z roku 1842 má 596 jiter 661 sáhů polí, 80 jiter 862 sáhů luk, 310 sáhů zahrad, 44 jitra 1292 sáhů pastvin, 196 jiter 1012 sáhů lesa, 48 jiter 673 sáhů neplodné plochy a 4 jitra 802 sáhů

zastavěné plochy: tedy celkem 971 jitra 800 sáhů rozlohy. V neplodné ploše jsou zahrnuty vody a cesty. (jitra rakouské = 5755 m², sáh český = 1774 m² – vysvětlivky podle slovníku).

Ke Tříči patřila kdysi též ona část Hradska, kde stával dříve mlýn a dnes obytná stavení pro tovární dělníky, jež nyní patří k Vysokému, též končiny Koldovy rokly patří dnes ke Sklenařicům. Část obce tříčské, Blansko, leží proti Jablonci při ústí potoka Sklenařického, mlýn na Kruhu (nyní pila) a několik stavení jest roztroušeno dále podél Jizery: při dolním toku potoka Tříčského v hlubokém údolí jest několik domů „u Doulalíků“, níže u Jizery tříčské Hradsko.

Nejvyšším místem v obci jest Kamenec na Tříčských vrších u kříže 688 m, Janoušovy vrchy 672 m. Na Malé straně dosahují Korábovy vrchy 659 m výše. Vrch Prolovu 523 m. Na Malé straně u Marinkova kříže 683 m, Dykova skála 624 m n.m. Z těchto návrší naskýtá se čerokrásný rozhled na Krkonoše, zvláště na Lysou horu, Kokrháč (Kotel), Krakonoš, dále na Kozí hřbety a Luční horu na severovýchodě, na Žalý na východě a na Bílou skálu či Žalov na severozápadě nad Pasekami. Nejníže položené místo nalézá se při toku Jizery u Hradska 407 m n.m.

Podnebí dosti drsné jest rázu výše položených míst v Podkrkonoší. Útvar půdy jest prahorní, zastoupen vesměs rozličnými břidlicemi, v šachtách místy objevuje se též vyvřelina (jakýsi čedič), při stavbě silnice přišlo se též na vápe-

nec. Čtvrthory zastoupeny jsou starší naplaveninou vodního písku a kulatého kamene v okolí Jizery. Pohyb vody vytvářel ku příkladu na Prolovu Doulalíkovu rokli. Tvrdé křemité skály vzdorují rušivým vlivům daleko více než měkká břidla. O tom nás přesvědčují vyčnívající skaliska našeho okolí: Sukova skála na Malé straně v lese, Ptákova skála na Prolovu a jinde.

Obec naše jsou dosti příkré, povětšinou skoro do polovice pravého úhlu nakloněné stráně. I spisovatel Viktor Dyk zamiloval si při svém prázdninovém pobytu ve Vysokém tu naši Kobrovu skálu na Malostranských vrších, aby odtud přehlédl ten věnec našich hor, vroubící podhorské vesničky. Z druhého tříčského vrchu na Hrubé straně, totiž z Kamence, obohacuje náš pohled údiv nad velikou roklinou Sklenařicko-Jabloneckou.

Vybrala Ivana Řehořová

Z historie dávné i nedávné: **Studna**

Jistě mi dáte za pravdu, že dotýkat se časů dávných minulých je dílem romantické i vzrušující, dílem dobrodružné i tajemné i dílem poučné-až odstrašující. A snad proto se tu a tam ponořuje do hlubin zapadlých časů tu vědec, tu fantasta, tu dobrodruh a ať již s brýlemi na nose, neb s krumpáčem v ruce skládají na sebe ruku v ruce cihly dějů, kterými žili naši prapradědové v době, kdy žítí se vším dobrým

i zlým považovali za tak samozřejmé a obyčejné, za jaké je nyní považujeme i my a za kratičký časek budou považovat i naši praprapravnoučkové, neb čas každému z nás odpočítává bez rozdílu a cokoli se dnes děje, bude za okamžik pouhým minulem, ze kterého se budou i nebudou poučovat další generace - ponecháme-li jim ovšem ještě trochu dýchacího vzduchu, aby mohly vůbec žít!

I na mne letos při stavebních pracích (na pozemku patřícím kdysi k hotelu Mařatka) doslova dýchá vánek dávných dob. A to z původní studny, kterou se nám podařilo odkryt, neboť ji původní majitel pan ředitel Karel Farský nechal po zavedení vodovodu pouze řádně zakrýt - po požáru hospodářských budov hotelu nedlouho poté pak zcela uzavřít kamennými žlaby z vyhořelých stájí. Takže po roce 1930 byla studna již na úrovni terénu skryta zeminou. Světlo vniklo do této dávné „stavby“ tudíž po šedesátiletých letech.

Jedná se o krásné řemeslné dílo o průměru 1,5 m, 1 metr pod zemí roubené kamenem a dalších 17 metrů ručně tesané do skály. Bohužel dosud nevíme, kdo a jak dlouho ji budoval a jaké a či chalupy stály tenkrát poblíž, jenže dávala údajně vodu již za válek s Napoleonem. Snad dá odpověď někdo z pamětníků, snad archiv. Je však velmi pravděpodobné, že se jedná o jednu z nejstarších dochovaných „staveb“ Vysockého, neboť požár roku 1834, ani jiné události ji nemohly poškodit.

Doufal jsem v odpověď z obsahu studny, neboť 10 metrů vodního sloupce doplňovaného třemi silnými prameny nemohl dosud ručně nikdo zcela vyčerpat, a tedy ani řádně vyčistit obsah dna. Zjednal jsem vyčištění u pana Vl. Soukupa z Roztok u Jilemnice a dne 25.7.94 po 10.00 hod. byla zřejmě poprvé po několika letech dvěma hasičskými čerpadly zhruba do jedné hodiny vyčerpána voda. Poté bylo vyčištěno dno a provedeny další čistící a desinfekční práce. Na druhý den ráno byla hladina na svých původních deseti metrech.

Bohužel z usazenin na dně bylo možno vyčistit především to, že dříve byla voda považována za životně důležitou a nikdo ji ničím neznečišťoval a asi byla vážnice vždy dobře kryta před možným znečištěním na soukromém pozemku. Nenašla se jediná mince, ze které by bylo možné určit čas, jediný střeš s torzem znaku výrobce. Zajímavé jsou však nálezy kousků skelné suroviny, která vzniká jako odpad při tvorbě skla, ukazující na blízkost sklářské pece v centru obce, ta se však na dno mohla dostat i z okolní zeminy při kopání studny, ale stejně dobře mohla být studna hotova již v době, kdy se ve Vysokém tavilo sklo. Pominu-li dále nález úlomků sklenky a smaltované umyvadlo z 20. let, obsahovala studna ještě jeden kuriosní nález. Část podrážky s částí boty cca velikost 8 s jasným nálitkem rakousko-uherské orlice a částečně čitelným kulatým razítkem a kompletní pušku-pěchotní krátkou karabinu Steyr vzor

Mannlicher 95 (ráže 8 mm, zásobník na 5 nábojů) bez závěru, který byl nalezen zvlášť, a bez bodáku. Nalezeny byly i tři kožené „patrontašky“ o deseti nábojích a celkem dalších třicet jednotlivých nábojů. Vše pochopitelně notně ohlodaané zubem času a korozi, rozpoznatelná jsou však veškerá výrobní čísla, vzory i letopočty na jednotlivých nábojích. Jeden náboj zůstal nevystřelen v hlavni, zásobník pušky byl však vyprázdněn. Tato karabina byla ve výzbroji „cak“ armády od roku 1895 do konce 1. sv. války. Nenašel se však jediný díl uniformy, knoflík, odznak či přeska opasku - což by dávalo tušit, že majitelem této výzbroje byl zřejmě první války, který přenocoval ve stájích hotelu a rychle se zbavil své vojenské příslušnosti. Nebo se jednalo o navrátilce z fronty po válce? A proč potom vrazil vše do studny? A proč až zde? Kdyby byla studna přístupná za II. války, pak by se nebylo čemu divit. Spousta zbraní skončila v hlubinách ze strachu před zatčením.

Dozvíme se tedy, jak to tenkrát bylo? Zabýjela tato zbraň v některé z bitev první světové války? Najde se někdo, kdo pamatuje, nebo komu babička vyprávěla tento příběh? Pokud ano, byl bych rád, kdyby mi o tom podal zprávu. Nálezy jsem ohlásil muzeu ve Vysokém a nabídl je k případnému zapůjčení. Voda ze studny byla po rozboru označena za zcela nepoživatelnou pro nadměrný obsah dusičnanů pocházejících z okolních polí a prosáklych do spodních vod. Nalezené předměty budou zakonzervovány, čas-

tečně zrenovovány a vystaveny stabině vedle sbírky historických vozidel po dokončení přestaveb v prostoru bývalých stájí hotelu „Mařatka“.

A do hloubi studny staleté budete pak též moci nahlédnouti i vzpomenouti zaslých časů, z nichž půtky a šarvátky dávno zapomenuty, však dílo poctivé dochováno jest - nám - i přistím !!

Martin Štěpánek Vysoké 283

Přijmi, nebe, obět, již dal ke cti Boží Jakub Nečásek,

to je nápis, který jsem přečetl na zadní straně podstavce sochy Jana Nepomuckého, stojící při cestě z náměstí k Třici. V městské kronice je napsáno, že prosté náboženské pohnutky nestačily k tomu, aby pozdější generace pochopily, že Jakub Nečásek tuto a dalších pět hodnotných světců postavil vlastním nákladem, aniž by ho k tomu někdo přinutil. Podle lidového podání byl prý jeho čin, za který ho dnes chválíme, vlastně pokutou za to, že se kněží při kázání ozval.

Když jsem shromažďoval podklady ke kronice rodového kmene Jana Hásk Hanzlů, probíral jsem se i tak zvanou Městskou knihou porovnání, do níž páni radní od roku 1744 zapisovali výsledky sporů řešených před konšelským soudem. Při tom jsem našel nejenom případy týkající se příslušníků rodu, ale i velmi zajímavé záznamy o sporech s Jakubem Nečáskem, které by mohly otázkou vzniku jeho soch alespoň trochu objasnit.

Nešlechtné řeči

V prvním sporu šlo o urážlivé řeči se strany Jakuba Nečáska. To by nebylo nic neobvyklého, protože různé hanlivé výrazy byly předmětem mnoha sporů mezi vysokými soudy. V tomto případě však byly namířeny přímo proti magistrátu, čili městské radě. V přepisu do soudobé češtiny zní ten zápis takto:

„Dne 30. července 1754 měl Jakub Nečásek stání před magistrátem stran nějakých nešlechtných řečí, které on měl na magistrát mluvit. Za to nesložil žádnou pokutu, nýbrž byl nejprve zatřestán. Na to pak padl před magistrátem na kolena, o milost žádal a prosil pány radní, aby byli tak dobrotiví a jeho věc milostivě vrchnosti nepředkládali. Oni to však přesto udělali nemohouce jeho žádost oslyšeti. Ale po tom s ním naložili ne podle práva, ale podle milosrdenství. Kdyby se však měl podruhé takového prohřešku dopustit, pak na něho bude uvalena pokuta deseti liber vosku, pěti kop grošů milostivě vrchnosti a tří kop grošů magistrátu.“

S tím byl Jakub Nečásek srozuměn a pod zápis se vlastní rukou podepsal spolu s pěti členy městské rady. Jaké řeči vlastně vedl, není uvedeno, ale to bylo tehdy běžné. Důležitý byl tehdy rozsudek a srozuměnost obžalovaného s ním. Vedle toho, ať byly řeči Jakuba Nečáska peprné či buřičské, neměla městská rada zájem, aby se o nich další lidé dozvěděli. Proto se

můžeme jenom domýšlet, čím vlastně pány radní tak popudil. Byl jejich vrs-
tevníkem, neboť se narodil někdy ko-
lem roku 1720, a jak se dodnes traduje,
obchodoval s přízí. Pokud tomu bylo
skutečně tak, je možné, že měl o něco
širší rozhled, když se na svých ob-
chodních cestách dostal trochu dále
než na vrchnostenskou kancelář
v Semilech. Z toho důvodu mohl mít
jiné názory na řadu věcí a myslet si, že
by uměl město řídit lépe. Proto se asi
někde o obecní radě vyjádřil jako o za-
bedněncích. Ale jak vysvítá z citova-
ného zápisu, soudní při prohrál
a kdyby v urážkách pokračoval, měl
být postižen tvrdými sankcemi. Za
osm až deset kop grošů se už dala v té
době pořídit chaloupka. Když to
všechno shrneme, nemohli bychom se
mu ani divit, kdyby zatoužil po odvetě.

Pokud páni radní zaznamenali onu
při věrohodně, jeví se nám Jakub
Nečásek jako člověk, který slovy úto-
čil, ale když šlo do tuhého, couvnul
a prosil o slitování. Není divu, byl měš-
ťanem a nepřítel vrchnosti mu mohla
uškodit v podnikání.

Kronikář rodu Hásků

Starý rok skončil, nový začíná

*Dávno máme po silvestru, ale našla
jsem v archivu muzea vzpomínku na
veselé silvestrovské chvíle, povídání
Vladimíra Pavlíka, a tak si je přečtěte.*

J.Đ.

Asi před 80 lety začali vysočtí štu-
denti na přelomu roku vydávat sil-
vestrovský satirický plátek, nazvaný
„Rámus“. Zprvu byl psaný ručně, po-
zději rozmnožovaný na hektografu,
který vynalezl semilský lékárník
Husák. Jednou o půlnoci předčítal
z „Rámusu“ v hostinci „U Landverů“
(dnes tam stojí spořitelna) student Ing
C Bohumil Rón, všeobecně zvaný
Bolelo. Byla tam líčená nějaká výprava
vyšokých lyžařů na hory a za veselosti
posluchačů končila takovýmto verš-
kem: Skok a mžik, sebou fik Joska
Doubalík.

Od nepaměti se pořádaly ve
Vysokém silvestrovské zábavy s boha-
tým a humorným programem, který tr-
val do půlnoci, a pak se tančilo až do
rána bílého. Poslední šla z radnice
basa, vedená Josefem Petříčkem.
Pořadatelé bývali buď mládenci nebo
ochotníci nebo Sokolové a jako hosté
i studenti. Ve chvíli, kdy končil starý
rok, musela se odehrát krátká půl-
noční scéna, ve které maskovaný vet-
chý kmet dělal rok starý a nějaké po-
hledné důče předtavovalo rok nový.
Roku 1909 napsal tu půlnoční scénku
student Zdeněk Rón (potomní spiso-
vatel a básník) a úlohu nového roku
dal patnáctileté dívce Andě
Bartoníčkové (o 7 let později pro-
vdaná Pavlíkové). Dívka vchází na je-
viště zvenčí zasněžená a oblečená v tak
zvaném képu, který zapomněla svléci.
A tak se stalo, že zatím co odříkávala
půlnoční verše, ozval se od stolu pod
rampou na sále radnice místní vlaste-
nec Peter Skerbek asi těmito památ-

nými slovy: „Anu prasakramencký
důče, to zas bude mokrej rok, tohle
mně ty neřádi študenti událi na-
schvál!“ A vopraudu pak ten rok byl
kapánek mokrej, protože peršalo vod
Medarda až po Máří Majdalenu.

Leden

Na Nový rok o slepičí krok.
Červánky v novoroční den – přinášejí
samou slotu jen. Je-li na Nový rok ti-
cho, bude klidný rok, je-li větrno, bude
rok neklidný, popřípadě válka, ale pů-
jdou obchody.

Před Třemi králi chořoval kantor po
staveních a psal po dveřích nebo nad
ně začáteční písmena jmen králů
KMB a potom letopočet LP a čísla
roku, který byl, za což něco dostával,
což dělali jindy i hoši za krále ustro-
jení, někdy i místní ministranti z kos-
tela, ale mělo to být napsáno křídou
svěcenou a to prý v tom stavení slepice
hodně nesly. Na ten svátek se světi
v katolických kostelích voda, již si lidé
berou domů do kropenek v domech,
kde je mají. Tou vodou se vykrápějí
příbytky a jde-li se někam, křížuje se
palcem v ní smočeným. Co se od
Božího narození do Třech králů zdá,
to se do roka nebo i po něm vyplní.

Po Třech králích obyčejně hodně
mrzne nebo mnoho sněhu se svalí
a říká se: Na Tři krále jeden zmrzl. “To
se týká případu, jenž se stal před
mnoha lety snad před 100, kdy šli na
Tři krále ráno ze Stanového do
Vysokého do kostela: bylo klidno, ale
den před tím po velké foukanici a nad

Lužima u osamělého jeřábu saně se
zmrzlým koněm a v saních zmrzlý
vozka, v němž zjištěn jeden sedlák ze
Tříče, zvaný Korábů, snad se jmenoval
Slavík, ale není to dnes známo jistě.
Odněkud jel a stavil se v některé hos-
podě ve Vysokém a snad už smerče-
ním se vypravil domů a měl-li trochu
v hlavě, abych mu nedělal křivdu, ale
spletl se hned na rynku v té ohromné
vánici a dal se místo ke Tříči ke
Sklenařicům a sjel za městem ze sil-
nice do polí a tak to dopadlo.

Před Třemi králi livali starí rozta-
vené olovo a podle toho, k čemu se ta
slitina podobala, soudili na budouc-
nost. Když mně šel na desátý rok, chtěl
jsem také vědět, jak takové čáry vy-
padaly a co se ulije a uprosil jsem otce
a on na staré lžici, kterou kleštěma
v peci držel, kus olova roztavil a do
kraptu vody vylil a když to zastydlo
a prohlédli jsme to, uznal otec, že to
má podobu dvojhavého orla čili cí-
sařského. Co to mělo co dělat s bu-
doucností? Leda snad to, že ještě týž
rok a ještě následující dva, bojoval
otec pod císařským orlem proti
Rusům a Italům.

Je-li teplý leden, z korce mandel je-
den a v lednu roste-li tráva, neúroda
se očekává. Lidé v lednu narození jsou
tuhí a přičinliví a něčeho se dopracují.

Z kroniky Rok na vsi Jaroslava
Večerníka, kronikáře a písmáka ze
Staré Vsi z archivu Vlast. muzea při-
pravila

J. Doubalíkova

Okénko podnikatelů

Víte, že

na straně staroveské přibylly 2 nové pensiony?

1. Pension U lípy

Staroveská škola byla před 2 roky přebudována na útulnou hospůdku. Během loňského roku byla však znovu zrekonstruována a přestavěna na útulný pension, dostala nová okna, dveře, byl vybudován salónek, který bude jednak sloužit jako jídelna pro hosty pensionu, jednak jako místnost pro uzavřené společnosti, oslavy atd. Bývalá školní půda se změnila k nepoznání. Vzniklo tam 5 docela prostorových pokojů, 4/2lůžkové, 1/3 lůžkový, každý s vlastním sociálním zařízením, byt pro majitele, tj. Katku a Pavla Mejstnarovy, a několik menších účelových místností.

Restaurační část v přízemí se otevírá na Tři krále, tj. 6. 1., pension, tj. ubytovací část v 1. patře od 1. února.

Otevírací doba:

pondělí - středa	16 - 22 hod.
čtvrtek zavřeno	
pátek	16 - 24 hod.
sobota	14 - 24 hod.
neděle	14 - 22 hod.

Pension Alba

vznikl z obytné vilky (vrátnice) u bývalé Seby 13. Dostala nejen nový kabát, ale celý vnitřek se změnil v pension na úrovni světových turistických středisek. Obytné prostory v přízemí

i v patře byly přeměněny na 2 velké apartmány. Každé se skládá z perfektně a kompletně moderně vybavené kuchyně, obývacího pokoje, prostorné mramorové koupelny se zapuštěnou velkou rohovou vanou, a 2 ložnic. Všechny místnosti jsou zařízeny s velkým vkusem, doplňky, koberce, závěsy, všechno barevně ladí i s květinovou výzdobou, obývací pokoje mají televizní aparáty a vytápění je plynové. K dispozici pro hosty jsou i garáže. Zodpovědným činitelem za ubytování je pan M. Dlouhý. Pension patří manželům Baumgartnerovým.

Továrna, patřící podnikateli p. Hájkovi, zastavila už nadobro veškerý provoz. Mimo provoz je i bývalá jídelna, patřící nyní panu Baumgartnerovi.

Redakce

SPORT

Zprávy z Českého SKI KLUBU Vysoké nad Jizerou

Český SKI KLUB má i pro letošní sezonu připraven bohatý sportovní, ale i společenský program:

Především je to závodní činnost úseku alpských disciplín a úseku běhu na lyžích. Převážně na úrovni Krkonošského svazu lyžařů nás bude reprezentovat hlavně žactvo a dorost. Ale i v domácím prostředí bude co k vidění. Již 27.12.94 jsme uspořádali první závody v běhu na lyžích pro žactvo „Vysoké kritérium“. Chtěli bychom,

aby tak vznikly nové tradiční závody ve Vysokém nad Jizerou, které vyplní závodní mezeru pro děti v době vánočních prázdnin. Letošní účast 100 závodníků tomu nasvědčuje.

A další akce budou následovat:

21.1.95 - pořádáme závody pro ÚPCHR Vysoké/Jiz. (běh, obří slalom)

28.1.95 - ve Vysokém/Jiz. Mistrovství Krkonošského svazu lyžařů v běhu na lyžích (dospělí, dorost) cca 250 závodníků.

4.2.a11.2.95 - pořádáme závody pro Českou spořitelnu (běh, obří slalom)

11.2.95 - se uskuteční Mezinárodní závody žactva (Jizerská a Krkonošská) cca 350 závodníků v běhu na lyžích.

25.2.95 - 12. ročník ZÁVODU PO STARU

večer III. SKIjáců bál

Srdečně zveme širokou veřejnost.

Naši rozhodčí se dále budou podílet na pořádání Světového poháru mužů v běhu na lyžích v Novém Městě na Moravě 12.-15.1.95, dále na uspořádání Mistrovství České republiky v Harrachově 21.-22.1.95. Rádi též poskytneme naše zařízení a pomůžeme s organizací lyžařských závodů pro ZŠ a MŠ ve Vysokém nad Jiz.

Po celou zimu bychom chtěli udržovat alespoň 5 km dlouhý okružní standardních běžeckých tratích pro ši-

rokou sportuchtivou, ale i turistickou veřejnost. Přijďte se - aktivně - přesvědčit.

SKOL za Č.S.K Vysoké/Jiz.
Mírek Morávek

Společenská kronika

Životní jubilea oslavili:

Helkovice:

25. 1. Věra Knopová 80 let

Trč:

1. 1. Zdeňka Novotná 78 let

17. 1. Blažena Hančová 72 let

8. 1. Čestmír Slavík 70 let

Sklenařice:

17. 1. Ludmila Habová 82 let

28. 1. Ladislav Metelka 72 let

1. 1. Josef Opátko 71 let

28. 1. Marian Stochel 74 let

Vysoké nad Jizerou:

26. 1. Marie Bartoníčková 83 let

28. 1. Josef Hásek 81 let

6. 1. Marie Metelková 94 let

10. 1. Antonín Štekr 89 let

10. 1. Jaroslava Francová 73 let

16. 1. Ludmila Hájková 73 let

29. 1. Jarmila Patočková 72 let

22. 1. Karel Bartoníček 71 let

Do dalších let přejeme dobrou pohodu a hodně zdraví!

*Mluv dobře o člověku za jeho života
a ne až nad hrobem!
Daruji mu květiny ještě dříve
než zemře.*

Úmrtí:

16. 12. 94

Marie Vinklářová nedožitých 89 let

1. 1. 95

Květoslava Cečová ve věku 74 let

18. 11. 94 zemřel v Praze v nedožitých 32 letech p. Petr Leš, syn paní Mileny Lešové, rozené Bartoňové.

Úmrtí list přišel z Prahy až po uzávěrcе vánočního čísla Větrníku, a proto nemohla být tato smutná zpráva včas uveřejněna.

Čest jejich památce !

Zpráva redakce:

Redakce si vyhrazuje právo na úpravu a případné zkrácení dodaných příspěvků!

ZPRAVODAJ MěÚ Vysoké nad Jizerou- VĚTRNÍK č. 1/1995, vedoucí redaktorka Ludmila Hnyková, náklad 400 ks, cena 3,-Kč. Příspěvky zasílejte do každého 3. v měsíci na MěÚ Vysoké nad Jizerou PSČ 512 11.

Vytiskla tiskárna Glos s. r. o. Semily pod č. 1865 v roce 1995.